

ÇINARALTI MECMUASI ÜZERİNE*

Necati TONGA

I.Giriş

*Halk Fırkasından olmayan insan sayılmadı
Bir tehlikeydi millete hürüm demek bile
Kurduktu altı ok ile tek fırka sistemi
Mehtaba çıkmışız gibi tek kürek ile.*

Hüseyin Rifat IŞIL

1940'lı yıllar sosyal ve siyasî hayatımızda pek çok hareketliliğin yaşanmasının yanı sıra, fikir ve edebiyat tarihimiz açısından da önemli yıllar olmuştur. Tek Parti yönetiminin İkinci Dünya Savaşı nedeniyle Almanya ile Sovyetler Birliği arasında izlediği denge politikasına¹ bağlı olarak, bu dönemde ülkemizde çeşitli dünya görüşlerinin savunulduğu pek çok mecmua yayımlanmıştır. Nilgün Gürkan, **Türkiye'de Demokrasiye Geçişte Basın 1945-1950** adlı çalışmasında bu konu ile ilgili olarak şu yorumu yapmıştır:

*"(...)Bu dönemde sol ve sağ eğilimli yeni yayın organları da ortaya çıkmıştır. Ancak gazete ve dergilerdeki bu çeşitlenme, düşünce yelpazesindeki genişlemeye denk düşen çoğulcu bir basın ortamı ile ilgili değildir. Siyasal iktidar, savaş sırasında izlediği denge politikasının bir gereği olarak bunların yayınlanmasına izin vermiştir."*²

Adımlar, Akbaba, Bağ, Bozkurt, Büyük Doğu, Çığır, Çınaraltı, Ergenekon, Hamle, Hareket, İnsan, Millet, Orkun, Servet-i Fünûn(Uyanış), Ses, Tanrıdağ, Ülkü, Varlık, Yeni Adam, Yurt ve Dünya, Yücel, Yürüyüş... bu dönemde neşredilen belli başlı mecmualar olarak sıralanabilir.

Fikir ve edebiyat tarihimizin bu devresinde, 1960'lı yıllarda gittikçe belirginleşecek olan fikrî kamplaşmaların ilk belirtileri görülmeye başlar. Bu kamplaşmalar da, farklı dünya görüşlerinin savunulduğu fikrî ve edebî muhitlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.

Türk edebiyatında bir galat-ı meşhûr olarak Beş Hececiler diye adlandırılan edebî grubun iki mühim simâsı olan **Yusuf Ziya Ortaç** ve **Orhan Seyfi Orhon**, yayımladıkları eserler ve mecmualar ile dönemin Türkçü-milliyetçi edebî-fikrî muhitlerinin hareketli isimleri olarak karşımıza çıkarlar. "*Yayın hayatımızda Yusuf Ziyâ ve Orhan Seyfi'den daha çok mecmua çıkaran iki ortak, iki bacanak ve iki dost şâir yoktur.*"³

Orhan Seyfi ve Yusuf Ziya'nın birlikte çıkardıkları mecmuaların en önemlileri bir siyasî-mizah mecmuası olan **Akbaba** ve haftalık Türkçü Fikir ve Sanat mecmuası olan **Çınaraltı**'dır. Biz bu makalemizde 1940'lı yılların en çok okunan fikir ve sanat dergilerinden biri olan Çınaraltı'yı ana hatlarıyla değerlendirmeye çalışacağız:

* Çınaraltı mecmuası hakkında hazırladığımız daha kapsamlı bir çalışma için bkz: Tonga, Necati, **Çınaraltı Dergisi Etrafında Oluşan Edebî Muhit**, Gazi Ün. Sos. Bil. Ens., Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ank., 2004, 319 s.

¹ Bu konuda daha fazla bilgi için bkz: Diringil, Selim, **Denge Oyunu İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye'nin Dış Politikası**, Tarih Vakfı Yurt Yay., İst., 1994, 281s.

² Gürkan, Nilgün, a.g.e., İletişim Yay., İst., 1998, s.55

³ Önal, Mehmet, **Yusuf Ziyâ Ortaç**, Kültür ve Turizm Bak.Yay., Ank., 1986, s.16

II.Çınaraltı Mecmuası

Eşcâr-ı bâğ hurka-i tecride girdiler
Bâd-ı hazân cemende el aldı çenârdan
Bâkî

İkinci Dünya Savaşı'nın bütün şiddeti ile devam ettiği günlerde Gaspıralı İsmail Bey'in *Dilde, Fikirde, İşte Birlik* sloganı ile yayın hayatına atılan Çınaraltı, **Orhan Seyfi Orhon** ve **Yusuf Ziya Ortaç**'ın birlikte çıkardıkları haftalık Türkçü, Fikir ve Sanat mecmuasıdır. Çınaraltı mecmuası, bazı aralıklarla 9 Ağustos 1941-9 Haziran 1948 tarihleri arasında 161 sayı neşredilmiştir.⁴

Çınaraltı dergisinin ismi, **Ziya Gökalp**'in **Küçük Mecmua**'da yayımladığı Çınaraltı adlı makalesinden mülhemdir.⁵ Gökalp, bu makalesinde Türk kültürü ve medeniyetini ana hatlarıyla değerlendirmeye çalışmıştır. Çınaraltı ismi, Ziya Gökalp'in yazısının içeriğinden de anlaşılacağı üzere *kültürel milliyetçiliği* sembolize etmektedir. Orhan Seyfi ve Yusuf Ziya da, dönemin diğer Türkçü dergileriyle muhtevâ ve kalite itibarıyla farklılık gösteren dergilerine, kültürel milliyetçilik anlayışlarını yansıtan bu sembolü isim olarak vermişlerdir diyebiliriz.

Çınaraltı mecmuası, yayımlandığı dönemde *Türkçülük ve milliyetçilik* idealini benimseyen fikir ve sanat mecmualarının başında gelir. Çınaraltı, yayın hayatı boyunca bu idealden sapmamış ve yayın politikasını da bu mihver üzerine inşâ ederek kendisini haftalık Türkçü Fikir ve Sanat mecmuası olarak nitelendirmiştir. "Çınaraltı, Türk kültürünün, Türk tarih ve medeniyetinin çeşitli coğrafyalardaki varlığı ile meşgul olmayı milliyetçilik anlayışının temeli saymıştır."⁶

Finansmanının Enver Paşa'nın Türkçü kardeşi Nuri Killigil tarafından sağlandığı çeşitli kaynaklarda belirtilen⁷ Çınaraltı mecmuası; yayımlandığı dönemde *Gökbörü*, *Bozkurt* gibi sert üslûplu Türkçü-milliyetçi dergiler ile kıyaslandığında, ılımlı-kültürel milliyetçilik fikri ve din mefhumuna bakış açısı sayesinde geniş kitleleri milliyetçilik ülküsü etrafında birleştirmeyi başarmıştır.

Mecmuanın ilk sayısındaki Orhan Seyfi Orhon'un *İdeal*⁸ isimli baş makalesi, değerlendirmeye çalıştığımız mecmuanın idealini göstermesi bakımından önemlidir. Orhan Seyfi'nin bu makalesinde işaret ettiği ideal, Türkçülük ve milliyetçiliktir. Çınaraltı mecmuasında bu dünya görüşleri ile ilgili pek çok fikrî makale kaleme alınmıştır. Özellikle incelediğimiz mecmuanın ideologu olarak nitelendirebileceğimiz Emekli General Hüseyin Hüsnü Emir Erkilet ile Orhan Seyfi Orhon ve Yusuf Ziya Ortaç'ın mecmuada neşrettiği fikrî makaleler önemli yekûn tutmaktadır.⁹

"Çınaraltı, yayın hayatına başlarken Türkçü bir dergi hüviyetinde olmakla beraber daha sonraki yıllarda biraz da siyasî iktidarın Türkçüler üzerindeki baskılarının tesiri ile

⁴ Behçet Necatigil *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*, Şükran Kurdakul *Şairler ve Yazarlar Sözlüğü*, Erdal Doğan *Edebiyatımızda Dergiler*, Atilla Özkırımlı *Türk Edebiyatı Ansiklopedisi* adlı çalışmalarında Çınaraltı dergisinin 1941-1944 yılları arasında 146 sayı yayımlandığını belirtmektedirler.

⁵ Ziya Gökalp'in bu makalesi için bkz: Gökalp, Ziya, "Çınaraltı", Çınaraltı, C.1, S.12, 25 Birinci Teşrin 1941, s.6

⁶ Yetiş, Kâzım, *Çınaraltı*, T.D.V.İslâm Ans., C.8, İst., 1993, s.303

⁷ Bkz: Meram, Ali Kemal, *Türkçülük ve Türkçülük Mücadeleleri Tarihi*, Kültür Kitabevi Yay., İst., 1969, s.235; Özdoğan, Günay Göksu, *Turan'dan Bozkurt'a Tek Parti Döneminde Türkçülük(1931-1946)*, İletişim Yay., İst., 2001, s.248; Arslan, Cumhur, "Çınaraltı", *Modern Türkiye'de Siyasî Düşünce-Milliyetçilik*, C.4, İletişim Yay., İst., 2002, s.571

⁸ Orhon, Orhan Seyfi, *İdeal*, Çınaraltı, C.1, S.1, 9 Ağustos 1941, s.3

⁹ Mecmuada yayımlanan fikrî makalelerin fihristi ve incelemesi hakkında daha fazla bilgi için bkz: Tonga, Necati, a.g.t., s.172-179, 245-255

zaman zaman Türkçülüğü savunur duruma geçtiği halde, zaman zaman da bu fikriyatın tamamen dışında tarafsız bir dergi hüviyetine bürünmüştür.”¹⁰

Çınaraltı dergisinin çok zengin bir yazar ve şâir kadrosu vardır. Dönemin önemli yazarlarının pek çoğu Çınaraltı dergisinde yazı ve şiirlerini yayımlamışlardır. Orhan Seyfi Orhon ve Yusuf Ziya Ortaç başta olmak üzere Edip Ayel, Hüseyin Hüsnü Emir Erkilet, Ali Canip Yöntem, Halide Nusret Zorlutuna, Şükûfe Nihal, Hüseyin Namık Orkun, Mustafa Hakkı Akansel, Peyami Safa, Nihal Atsız, Zeki Velidî Togan, İbn’ül Emin Mahmut Kemal İnal, Enver Behnan Şapolyo, Ahmet Caferoğlu, Behçet Kemal Çağlar, Faruk Nafiz Çamlıbel, Halit Fahri Ozansoy, Fazıl Ahmet Aykaç, Halil Nihat Boztepe, Besim Atalay, İsmail Hami Danişmend, Zeki Ömer Defne, Ali İzzet Özkan, M.Kaya Bilgegil, Tarık Buğra, Mehmet Çınarlı, Gültekin Samanoğlu... Çınaraltı’nda yazı ve şiirleri yayımlanan belli başlı isimler olarak sıralanabilir.

Çınaraltı dergisi, yayımlandığı dönemdeki diğer dergiler içerisinde zengin muhtevâsı ile de dikkat çeker. Dergide fikrî makalelerin yanı sıra edebiyat, dil, kültür, çeşitli sanat dalları ve ilgi alanlarıyla ilgili pek çok yazı kaleme alınmıştır. Tefrika roman, hikâye, edebî tenkit, gezi yazısı, biyografi, hatıra... gibi edebî türlerde dönemin mühim simâlarının kaleme aldıkları yazılar da dikkat çekmektedir.

İncelediğimiz mecmuanın bünyesinde 59.sayıdan itibaren Çınaraltı Neşriyat adı altında bir yayınevi kurulmuş ve Yusuf Ziya’nın **Beşik**, Orhan Seyfi’nin **Dün, Bugün, Yarın**, Hüseyin Namık Orkun’un **Yeryüzünde Türkler** ve **Millî Türk Efsaneleri** ile Halide Nusret Zorlutuna’nın **Yayla Türküsü** adlı eserleri bir seri olarak yayımlanmıştır. Çınaraltı; çeşitli yayın dönemlerinde *Atatürk, Ziya Gökalp, Namık Kemal, Ahmet Haşim, Ömer Seyfettin ve İstanbul’un Fethi* için özel sayılar neşretmiştir.

Çınaraltı mecmuası, şiire oldukça önem vermiştir. Mecmuanın şâirler kadrosunda tanınmış, güzel şiirler yazan usta şâirler olduğu gibi yeni yetişme temâyülü gösteren isimler de yer almıştır. Değerlendirmeye çalıştığımız mecmuada, Orhan Seyfi ve Yusuf Ziya gibi mecmuanın önde gelen iki isminin çok az şiir yayımlaması dikkat çeker.(Çınaraltı mecmuasında Orhan Seyfi 11, Yusuf Ziya 8 şiir neşretmiştir.)

Mecmuanın şâirler kadrosu içerisinde en dikkat çekici isim hiç şüphe yok ki **Edip Ayel**’dir. Çınaraltı, Edip Ayel’in Türkçe şiirlerini yayımladığı ilk mecmuadır ve incelediğimiz mecmuada en çok şiiri yayımlanan isim de Ayel’dir. Ayel, Çınaraltı’nın dördüncü sayısında kendisiyle yapılan konuşmada şiir anlayışını divan şiiri üzerine inşâ ettiğini, neo-klâsik şiirler yazdığını ve amacının “gazeli dönemin zevkine göre yaşatmak” olduğunu belirtmiştir.¹¹

1938 yılında Fransa’da düzenlenen bir şiir yarışmasında birincilik kazanan ve **Gammes** ve **Sagesse** adlarında Fransızca iki şiir kitabı bulunan Edip Ayel, Çınaraltı mecmuasında yayımladığı neo-klâsik şiirlerde arûzu çok başarılı bir şekilde kullanmış, gelenekten faydalanma noktasında Çınaraltı mecmuası çevresinde yetişen genç nesle örnek olmuştur.

Edip Ayel, edebiyatımızda o zamana kadar karşılaşmadığımız bazı nazım şekillerini(*Rondel, Rondeau, Triolet, Villanelle, Iambos, Pantum...*) ilk kullanan isimdir. Ayel, incelediğimiz mecmuadaki şiir üzerine kaleme aldığı makalelerle de, şiir yazmakla kalmayıp, şiir teorisi üzerine düşünen bir şâir olduğunu göstermiştir.

¹⁰ Yetiş, Kâzım, a.g.m., s.302

¹¹ Çınaraltı, a.g.k., C.1, S.4, 30 Ağustos 1941, s.10

Çınaraltı mecmuasında Edip Ayel'in dışında **Halide Nusret Zorlutuna, Şükûfe Nihal, Fazıl Ahmet Aykaç, Halit Fahri Ozansoy, Faruk Nafiz Çamlıbel, Mithat Cemal Kuntay, Halil Nihat Boztepe...** gibi usta isimler şiir vadisinde oldukça başarılı örnekler vermişlerdir. Ayrıca **Dündar Akunal, Halim Yağcıoğlu, Zafer Arıkbağ, Mehmet Çınarlı, Fevzi Halıcı...** gibi pek çok genç şâir Çınaraltı mecmuasında şiirlerini yayımlamış ve edebiyat âlemine adım atmıştır. Böylece *Çınaraltı mecmuası çevresinde; aynı dünya görüşünü savunan, pek çok usta ismin destek verdiği ve gençlere de kucak açan bir fikrî ve edebî muhit oluşmuştur.* Mecmuanın genç şâirlerinden Fevzi Halıcı, daha sonra yayımladığı **Parlâmenter Şâirler** adlı çalışmasının giriş bölümünde Çınaraltı mecmuasının bu özelliğine değinmiştir:

*"(...)İstanbul Üniversitesinde Kimya Yük. Müh. tahsilimi yaparken aşağı yukarı her gün Çınaraltı dergisine uğrar, yeni yazdığım şiirlerimi verir, başta Orhan Seyfi Orhon, Yusuf Ziya Ortaç üstatlarım olmak üzere zamanın şöhretli şâir ve yazarlarının edebiyat, sanat konularındaki sohbetlerini, hatıralarını can kulağıyla dinler, miktarınca nasibimi alırdım. 1940'lı yıllarda Çınaraltı dergisi özellikle bizim gibi genç şairler için bir akademik olacaktı."*¹²

İlk şiirleri Çınaraltı'nda yayımlanan ve daha sonra Hisar topluluğunun en önemli isimlerinden olan **Mehmet Çınarlı** da, **Sanatçı Dostlarım** adlı hatıra kitabında Çınaraltı mecmuası ile ilgili olarak Fevzi Halıcı'nın görüşlerine benzer değerlendirmelerde bulunarak, sanat hayatında ilk başarı heyecanını ve ilk büyük sevincini Çınaraltı sayesinde tattığını belirtmiştir.¹³

1940'lı yıllarda **Orhan Veli** ve arkadaşları tarafından ortaya konulan **Garip** şiir hareketine¹⁴ karşı ilk tepkiler (çoğunlukla Akbaba mecmuası ile ortak hareket edilerek) Çınaraltı mecmuası çevresinde oluşan edebî muhit tarafından ortaya konulmuştur. Akbaba ve Çınaraltı mecmualarında Garip şiir hareketine karşı pek çok edebî tenkit kaleme alınmış, bu yazılarda Orhan Veli ve arkadaşları **Bobstil** olarak nitelendirilmiştir.

Fiske müstearı ile Akbaba'da yazdığı alay ve hiciv dozu yüksek yazılarında bu yeni şiir hareketini eleştiren Orhan Seyfi Orhon, Çınaraltı'nda yayımladığı *"Ben de Bobstil Şiir Yazabilirim, Fakat..."*¹⁵ başlıklı yazısında Bobstil şiiri *"kupkuru bir realite mahsulü, şâiranelikten yoksun ve amiyâne"* bir şiir olarak nitelendirmiştir.

Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin önemli edebî gruplarından olan **Hisar** topluluğunun¹⁶ oluşumunda Çınaraltı mecmuasının rolü büyüktür. Hisar topluluğunun önemli isimleri **Mehmet Çınarlı, İlhan Geçer, Yahya Benekay, Gültekin Samanoğlu, Mustafa Necati Karaer** ilk şiirlerini Çınaraltı'nda yayımlamış ve mecmua çevresinde oluşan edebî muhitin genç kadrosu içerisinde yer almışlardır. Denilebilir ki; Hisar topluluğunun zeminini, gerek fikir, gerekse sanat anlayışı bakımından Çınaraltı mecmuası oluşturmuştur. Sanat anlayışlarını milliyetçi-

¹² Halıcı, Fevzi, a.g.e., T.B.M.M.Yay., Ank., 1990, s.VIII

¹³ Çınarlı, Mehmet, a.g.e., Ötüken Yay., İst., 1979, s.276

¹⁴ Garip Şiir hareketi hakkında daha fazla bilgi için bkz: Sazyek, Hakan, **Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Garip Hareketi**, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., Ank., 1996.

¹⁵ O.S.O., a.g.y., Çınaraltı, C.5, S.129, 11 Mart 1944, s.9-10

¹⁶ Hisar Topluluğu ve Hisar dergisi ile ilgili daha fazla bilgi için bkz: Emiroğlu, Öztürk, **Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Hisar Topluluğu ve Edebî Faaliyetleri**, Kültür Bak.Yay., Ank., 2000, 530s.

muhafazakâr bir çizgiye oturtan Hisar topluluğu, Çınaraltı ve Akbaba'nın izinden giderek Garip şiir hareketine karşı sistemli ilk tepkiyi ortaya koymuştur.¹⁷

Çınaraltı mecmuası, şiire verdiği önemi hikâyeye göstermemiştir. **Kadri Gökalp, Şemsettin Kutlu, Mehmet Davaz, Samim Kocagöz, Münife Baran ve Tarık Buğra**¹⁸ Çınaraltı dergisinde hikâyeleri neşredilen belli başlı isimlerdir. Mecmuada yayımlanan hikâyeler genellikle klâsik vak'a hikâyesidir. Dönemin hâkim hikâye anlayışının tesiri ile dergide neşredilen hikâyelerde muhtevâ olarak köy ve köye bağlı kavramların sıkça işlendiği görülür.

Yusuf Ziya'nın **Göç**, Orhan Seyfi'nin **Çocuk Adam**, Halide Nusret Zorlutuna'nın **Beyaz Selvi**, Maksim Gorki'nin **Can Sıkıntısı**(Çev:Hidayet Reel) ve Tarık Buğra'nın **Yalnızların Romanı** adlı romanları, Çınaraltı'nın çeşitli yayın devrelerinde tefrika edilmiştir. Ayrıca incelediğimiz mecmuada **Sinekli Bakkal, Fahim Bey ve Biz, Kuyucaklı Yusuf, Bir Tereddüdün Romanı, Yaban, Ayaşlı ve Kiracıları, Üç İstanbul...** gibi Türk romanının önemli örneklerini değerlendiren ve çoğunu *Vecdi Bürün*'ün kaleme aldığı önemli tenkit ve tahlil yazıları yayımlanmıştır.

Türk edebiyatında hece-arûz meselesi etrafında yapılan son tartışma da Çınaraltı sayfalarında cereyân etmiştir. Çınaraltı'nda cereyan eden bu münâkaşa, hece-arûz münâkaşalarının sonuncusu olur, bundan sonra edebiyatımızda bir hece-arûz münâkaşasına rastlanmaz.¹⁹

III.Sonuç Yerine

*Elele çıkmak günü san'atın yamacına
İçindeki fitneyi çekip darağacına
Yönelsin eş-dost artık o çınar ağacına
Bir alını aktan haber getirsin o karaltı*
Behçet Kemal ÇAĞLAR

Periyodikler, yayımlanmaya başladığı yıllardan itibaren fikir ve sanat dünyamızın gelişmesinde etkili olmuşlardır. Bu sebeple periyodikler üzerine yapılacak çalışmalar, fikir ve edebiyat hayatımızın aydınlatılmasında, özellikle de eksiksiz bir Türk fikir ve edebiyat tarihi yazmak hususunda önemli görevler üstlenecektir kanaatindeyiz.

1940'lı yıllar, Türkiye'de dergicilik tarihi açısından oldukça renkli ve hareketli bir görünüm sergiler. "Millî dil, millî tarih, millî kültür, millî edebiyat söyleminin yanı sıra köy edebiyatı tartışmalarına sahne olmakla birlikte"²⁰ 1940'lı yılların dergileri; Türkçülük, Anadoluçuluk, Hümanizm, Sosyal-Gerçekçilik gibi düşünceler etrafında farklı grupların oluştuğu ve bu grupların birbirleri arasında sert tartışmalara giriştiği bir fikrî zemin olarak dikkat çeker. Denilebilir ki dergiler; özellikle de incelediğimiz 1940'lı yıllar için, zengin birer edebiyat malzemesi olmasının yanı sıra, Türk aydınının ve fikir hayatımızın hangi merhalelerden geçerek bugünlere geldiğini göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

¹⁷ Bkz: Sazyek, Hakan, a.g.e., s.333-336

¹⁸ Tarık Buğra kendi ifadesiyle profesyonel bir yazar olarak ilk hikâyelerini Çınaraltı'nda neşretmiştir. Bu konuda daha fazla bilgi için bkz:Tuncer, Hüseyin, **Tarık Buğra**, Kültür ve Turizm Bak.Yay., Ank., 1988, s.12-13; Ayvazoğlu, Beşir, **Tarık Buğra-Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak**, Ötüken Yay., İst., 1995, s.48-49

¹⁹ Bu konuda daha fazla bilgi için bkz: Kolcu, Hasan, **Türk Edebiyatında Hece-Arûz Tartışmaları**, Kültür Bak.Yay., Ank., 1993, 417s.

²⁰ Doğan, Erdal, **Edebiyatımızda Dergiler**, Bağlam Yay., İst., 1997, s.10

Biz bu çalışmamızda 1940'lı yılların en çok okunan milliyetçi-Türkçü mecmuası Çınaraltı'yı incelemeye çalıştık ve şu sonuçlara ulaştık:

Adını Ziya Gökalp'in Küçük Mecmua'da yayımlanan bir makalesinin başlığından alan haftalık Türkçü Fikir ve Sanat Mecmuası Çınaraltı, "*Türk dili, edebiyatı ve fikir tarihi bakımından son derece mühim bir mecmuadır.*"²¹

Çınaraltı dergisinin en önemli vasfı, Türkçü-milliyetçi bir dergi olmasıdır ve dergide yayımlanan yazılarla şiirlerde bu bakış açısı açık bir şekilde gözlemlenmektedir. Dönemin diğer Türkçü dergilerinden farklı olarak Çınaraltı'nın, genel olarak Ziya Gökalp'in çizgisinden giderek kültürel milliyetçilik fikrini benimsediğini belirtebiliriz.

Çınaraltı mecmuası etrafında, ilk eserlerini Millî edebiyat döneminde yayımlamaya başlayan Orhan Seyfi Orhon ve Yusuf Ziya gibi pek çok usta ismin öncülüğünde, genç kuşakların da yetişmesine vesile olan bir fikrî-edebî muhit oluşmuştur. Zengin bir muhtevâyaya sahip olan Çınaraltı; yayımlandığı dönemde büyük tesirler icrâ ederek pek çok şahsiyetin yetişmesini sağlamış, Türk fikir, kültür ve sanat hayatına hizmet etmiştir.

[Tonga, Necati, "*Çınaraltı Mecmuası Üzerine*", **Türk Yurdu**, Türkiye'de Fikir Dergiciliği Özel Sayısı, C.25, S.213, Mayıs 2005, s.125-129]

²¹ Tural, Sadık, "*Yeni Millî Edebiyat Akımı Üzerine*", **Edebiyat Bilimine Katkılar**, Ecdâd Yay., Ank., 1993, s.191-192